

ZPRAVODAJ

MUZEÁ KOMENSKÉHO V PŘEROVĚ

ŘÍJEN–PROSINEC 2018

Oheň v domácnosti

110 let od založení sirkárny v Lipníku nad Bečvou

Letošní rok je opravdu bohatý na různá významná výročí, ať už celostátního či regionálního charakteru. Pro české dějiny je právě osmička jakýmsi osudovým či magickým číslem, v letech končících právě tímto rokem se stala celá řada zásadních událostí. Mezi poněkud opomenuté, ale místně velice podstatné události patří i založení akciové společnosti Kupecká akciová sirkárna v Lipníku nad Bečvou v roce 1908, tedy před 110 lety.

Lubor Maloň

Tato zmíněná akciová společnost totiž dala o rok později vzniknout továrně na výrobu zápalek, která byla po roce 1945 známá po celé republice, a částečně i v zahraničí, pod názvem SOLO Lipník. V provozu byla plných 94 let, až do roku 2002. Muzeum Komenského v Přerově ve spolupráci s městem Lipníkem nad Bečvou, Střediskem volného času Lipník nad Bečvou a soukromým sběratelem Michalem Urbáškem připravilo při této příležitosti výstavu, která připomene velice zajímavou historii lipenské sirkárny. Vystaveny na ní budou nejen předměty ze soukromých sbírek (včetně a. s. SOLO MATCHES and FLAMES), od soukromých dárců a z Muzea Komenského v Přerově, ale také ze státního zámku Vizovice, z Muzea Šumavy v Sušici, Vlastivědného muzea v Olomouci, Technického muzea v Brně, Zemského archivu Opava (pobočka Olomouc) a Státního oblastního archivu v Plzni (3 oddělení v Klášteře u Nepomuku). Návštěvníci se budou moci pokochat řadou originálů i kopií dobových

Pohled na továrnu z jihu, kolem roku 1930, zdroj Vladimír Mikeška.

fotografií, plánů a archiválií, přečíst si informace o historii podniku, prohlédnout si zápalkové etikety (hlavně od poloviny 50. let do poloviny 80. let, ale i ty nejstarší a nejnovější) a zápalkové krabičky (z Lipníka, Sušice i mnoha zemí světa). Výstavu doplní také různé předměty, které se zápalkami souvisí (např. sirníky, zapalovače, škrtadla, křesadla), případně které ke své funkci potřebovaly oheň a byly používány v domácnostech (např. různá topidla, ohřívadla, svítidla, vařiče, sporáky). Snad k nejzajímavějším vystaveným exponátům budou patřit i dva původní sirkařské „stroje“ ze sušické sirkárny. Na závěr bude na návštěvníky čekat několik tematických reportáží a dokumentů z archivu České televize a unikátní dokument místní provenience z roku 1972, který velice názorně přibližuje výrobu zápalek v lipenské továrně (promítán bude díky spolupráci s www.filmovemuzeum.cz).

Zakladatelem a prvním majitelem lipenské továrny byla akciová společnost Kupecká akciová sirkárna v Lipníku, která byla založena v roce 1908. Výroba zápalek zprvu probíhala v koupené továrně ve Velkém Újezdě, až od listopadu 1909

pak i v nově postavené továrně v Lipníku. Od roku 1913 byla součástí Akciové společnosti pro zápalkové zboží Helios se sídlem ve Vídni. Vstup Kupecké akciové sírkárny v Lipníku, která měla sídlo v Přerově, do Heliosu byl poměrně dramatický, ale většina akcionářů nakonec souhlasila. Po vzniku samostatné ČSR došlo v roce 1920 k přesunu sídla společnosti Helios do Prahy. Během roku 1922 se sloučila s továrnami koncernu SOLO Vídeň, které sídlily na území ČSR. Nová společnost dostala název SOLO spojené akciové československé sírkárny a lučební továrny v Praze. Postupně byly uzavírány některé zastaralé nebo nerentabilní provozy a počet sírkáren na území českých zemí se tak neustále snižoval. Během velké hospodářské krize měla namále i lipenská sírkárna. Patřila sice k nejmladším a tím pádem i nejmodernějším závodům spolku, ale hospodářská krize doléhala na výrobu zápalek tak citelně, že bylo nutné zavřít ještě jednu továrnu. Přitom SOLO vlastnilo v té době v Čechách a na Moravě už jen tři továrny: Horní továrnu v Sušici, sírkárnu v Českých Budějovicích a sírkárnu v Lipníku nad Bečvou. Ačkoli ta v Budějovicích byla větší, modernější a její zápalky byly poněkud kvalitnější, byla nakonec uzavřena právě ona. Důvodem byla její blízkost k Su-

šici. Lipenská sírkárna totiž dokázala skvěle pokrýt potřeby Moravy a ušetřit náklady na dopravu.

*Sekání dřívěk na výrobu zápalek,
zdroj Vladimír Mikeška.*

V roce 1939 došlo k fúzi SOLO Praha s akciovou společností Spolek pro chemickou a hutní výrobu v Praze. Takto vzniklý koncern si ponechal název Spolek pro chemickou a hutní výrobu v Praze, z počátku používal i kratší podobu názvu Chemisolo. Po druhé světové válce byla na Spolek pro chemickou a hutní výrobu uvalena národní správa, jeho závody byly znárodněny, samozřejmě včetně lipenské sírkárny. V roce 1946 vznikl národní podnik se sídlem v Sušici, pod který spadala řada závodů, z nichž ale zápalky kromě mateřské továrny v Sušici vyráběl jen pobočný závod v Lipníku nad Bečvou. Úplný název nového podniku byl SOLO, závody na zápalky, národní podnik se sídlem v Sušici. V prosinci 1948 byl název změněn na SOLO, národní podnik, od 1. ledna 1950 pak na SOLO Sušice, národní podnik. Podnik byl začleněn do kompetence ústředního ředitelství Československých závodů dřevozpracujících v Praze.

Na krátkou chvíli se lipenská sírkárna osamostatnila, od 1. ledna 1950 vznikl národní podnik SOLO Lipník. Při další reorganizaci průmyslu však byla továr-

Ukázka produkce výroby v polovině 70. let 20. století, zdroj Vladimír Mikeška.

na od 1. dubna 1958 opět začleněna pod národní podnik SOLO Sušice jako jeho závod (od ledna 1959 jako závod č. 4). Na konci 80. let už ale bylo jasné, že technický stav strojového vybavení továrny je nevyhovující, stejně jako kvalita výrobků a efektivita práce, k tomu navíc klesala i poptávka po zápalkách. Proto se začalo uvažovat o uzavření lipenské továrny, případně o převedení na jiný provoz, v rámci jiného národního podniku. Situace byla vyřešena, i když jen na velmi krátkou dobu, tím, že dne 1. května 1990 koupila továrnu na výrobu zápalek akciová společnost Moragro Slušovice, která v rámci Lipníka vyvíjela i další aktivity. V roce 1992 nakonec Moragro výrobu zápalek zrušilo a poté byly krabičky v prostorách továrny již jen kompletovány, s využitím dovezených polských zápalek. V držení továrny se pak vystřídal několik různých majitelů, posledním byla společnost EUROMATCH, s. r. o. Kvůli zastaralému strojovému vybavení, špatnému stavebnímu stavu budovy, narušené statice a neodpovídajícím hygienickým podmínkám byla sírkárna dne 15. října 2002

Jedna z nálepek k 60. výročí postavení lipenské továrny v roce 1969, autor Vilibald Weinzettl.

uzavřena. Hlavní tovární budova nakonec byla, kvůli havarijnímu stavu, na začátku roku 2007 zbourána.

Výstava, kterou připravilo Muzeum Komenského v Přerově ve spolupráci s městem Lipníkem nad Bečvou, Střediskem volného času Lipník nad Bečvou a soukromým sběratelem Michalem Urbáškem, bude zahájena vernisáží 11. října 2018. K vidění bude do 6. ledna 2019 Zámecká galerie Konírna Lipník nad Bečvou.

KROUŽKOVÁNÍ NA NESYTU JIŽ PO PĚTADVACÁTÉ

V letošním červenci proběhlo již po pětadvacáté tradiční ornitologické dění – odchyt a kroužkování ptáků – na rybníce Nesyt na jižní Moravě. Tentokrát v poněkud nestandardních podmínkách

Josef Chytil

Někdy to dokonce vypadalo jako na lokalitě bez možnosti návratu, zavítala k nám nevšední zahraniční návštěva, tradiční ale byla početná účast dobrovolníků, bez nichž by to nešlo a zabrat nám dal také pobyt ve složitých klimatických podmínkách. Netradiční bylo i prostředí v rá-

Výstavba nového nádraží a kolejíště Sedlec nás chvílemi nechávala na pochybách, zda se z Nesytu vrátíme zpět.

Kromě tradičního osazenstva nás poctila svou návštěvou až z Mexika Marienka, dcerka kolegy Milana Jandy.

kosinách - podařilo se postavit zcela nové lávky, po vzoru vyzkoušeném v Záhlincích, z vyřazených lešenářských trubek. Navzdory nepříznivému počasí (horko) i stavu vodní hladiny (žádná nebyla, rákosiny zůstaly zcela na suchu) se do sítí podařilo odchytit za 10 dní celkem 1336 ptáků 35 druhů, což představuje historicky čtvrtý nejvyšší počet.

Opět jsme se sešli v hojném počtu včetně tolik potřebných dobrovolníků. Letos ovšem poprvé a navždy bez doc. Hudce.

Jako vždy chyběly při absenci vody nádherné sýkořice vousaté, početně se ale chytali rákosníci proužkovani (chyběl jediný pták, aby početně překonali vůbec poprvé rákosníky obecné), cvrčilky slavíkové a překvapivě i rákosníci velcí. Vůbec poprvé byla letos chycena linduška lesní a kukačka obecná, historicky nejvyšších počtů dosáhly druhy vázané na sušší biotopy (např. tuhýk obecný a pěníce hnědokřídla).

Letošní Nesyt téměř bez vody nebyl plánovaný, pravidelné letnění jednoho z rybníků lednické soustavy se týkalo nejnižší položeného Mlýnského, často nazývaného také Apollo. Na Nesytu se jednalo o kombinaci chybné manipulace s vodní hladinou a neočekávané nepříznivé počasí z hlediska množství srážek. A hromadný úhyn ryb (uváděno bylo až 150 tun)? Opět kombinace nedostatku vody (a tím chybějícího kyslíku) a až dvojnásobně vyšší množství náklady, než bylo dohodnuto.

Počasí nám mnohdy dalo zabrat. Na snímku autor článku po návratu z kontroly sítí. (pozn. red.)

Příběhy z pravěku na stránkách knih

Kdo by nikdy neslyšel o knize „Lovci mamutů“? Tato kniha letos slaví 100 let od svého prvního vydání – a ač je to jubileum hezky kulaté, znamená to také, že od té doby věda ušla dlouhou cestu, a to nejen archeologie... Jak se během této doby proměnil pohled na pravěk? Souhlasíme ještě se vším, co Štorch napsal, anebo už jsou jeho příběhy nyní ve světle nejnovějších poznatků více než úsměvné? Na tyto a mnohé jiné otázky vám odpoví naše výstava „Příběhy z pravěku“.

Aleš Drechsler, Markéta Straková

Provede vás od časů, kdy byla archeologie vědou veskrze romantickou až po současnost, seznámí s autory opomíjenými (ať už právem či neprávem), úspěšnými i kontroverzními.

Především vás však seznámí s lidmi, našimi předky, kteří jsou hrdiny oněch příběhů. Formou jakési „encyklopedie nejčastějších omylů“ vizuálně i odborně přiblížíme nejoblíbenější témata, kterým se spisovatelé v příbězích pro děti i dospělé rádi s větším či menším úspěchem věnují – kontakt neandrtalců s anatomicky moderními lidmi, kult medvěda, jeskynní malby, záhadné pohřby, kontakt s prvními velkými středomořskými civilizacemi, Kelty, Germány i legiemi Marka Aurelia...

Začneme daleko v minulosti u neandrtalců, kterým toho literatura opravdu mnoho dluží. Dřívější zkrslené představy o tom, jak mohli vypadat naši předchůdci, se snad nejvýrazněji projeví právě u neandrtalců – dlouho interpre-

tovaných jako nějaké divoké chlupaté poloopice. Nyní už víme, že na rozdíl od všech předsudků a představ neandrtalců ovládali řeč, užívali a vyráběli nástroje a oheň, byli vynikajícími lovci, pohřbívali své mrtvé a starali se o staré a nemocné členy své tlupy. Archeologové objevili kosti neandrtalců, kteří přežívali řadu let s těžkým tělesným postižením, z čehož plyne, že se o ně příbuzní museli starat. Můžeme konstatovat určitou znalost přírodní medicíny (př. hojení zlomenin nebo používání léčivých bylin), nebyla jim cizí schopnost abstraktního myšlení – a i vizuálně se jejich podoba diametrálně lišila od zažitých představ.

V tomto ohledu se návštěvníkovi nabídne unikátní možnost přesvědčit se na vlastní oči – a pohlédnout neandrtalskému lovcovi přímo do tváře! Pro naši výstavu se nám totiž povedlo zapůjčit jedinečný model neandrtalského muže v životní velikosti z pavilonu Athropos Moravského zemského muzea v Brně. Tato největší rekonstrukce vznikla v ateliéru sochaře Ondřeje Bílka pod dohledem a za spolupráce s antropoložkou Evou Vaníčkovou. Autoři při tvorbě využili kopie kosterních pozůstatků z hrobu v La Cha-

Žena z Hlinska

pelle. Při nanášení měkkých tkání vycházeli z charakteru svalových úponů, které napovídají mnohé o muskulatuře rekonstruovaného jedince. Nakonec se při této technologii vytvoří detaily na kůži, jako jsou póry, vrásky a jizvy, a vpichy se připevní vlasy a chlupy. Takto se před námi objeví neandertálský muž tak, jak skutečně s největší pravděpodobností vypadal. Muzeum Komenského v Přerově je první institucí, kam byl tento model mimo prostory Athroposu zapůjčen.

Výstava Příběhy z pravěku kladě důraz na témata a motivy se vztahem k regionu, a tak kromě Lovců mamutů bude ústředním tématem ojedinělý pohřeb ženy z Hlinska a příběh, který se za ní mohl ukrývat. Nejnovější výsledky vědeckých laboratorních analýz této tajemné ženy budou poprvé veřejnosti prezentovány právě na naší výstavě – a vy se tak díky spolupráci s Archeologickým ústavem AV ČR Brno, v.v.i., můžete osobně přesvědčit, jak detektivní mohou být současné forenzní postupy v antropologii, a co vše lze vyčíst z analýzy jediného zu-

bu. Na základě zveřejněných výsledků se sami můžete pokusit odpovědět na některé z mnoha otázek, které tento pohřeb navozoval a stále navozuje...

Příběh Dámy z Hlinska totiž na své zpracování teprve čeká – inspirujte se osudem skutečného Ůtziho, muže z ledovce, který byl jakýmsi dějinným současníkem naší ženy; jeho příběh obletěl celý svět a dostal se kromě dobrodružného románu i na plátna kin... I vy můžete v naší literárně/výtvarné soutěži vytvořit podobný. Nechte se lákat a vstupte do světa fantazie a vědeckých poznatků.

Věda a fantazie ruku v ruce umí vytvořit úžasně pravdivé příběhy.

Výstava Příběhy z pravěku, s podtitulem S trochou fantazie a vědeckých poznatků, bude k vidění od 2. listopadu 2018 do 31. března 2019.

Vernisáž výstavy proběhne ve čtvrtek 1. listopadu 2018 v 17 hodin v prostorách přerovského zámku.

JAK TO TEDY BYLO V PRAVĚKU?

Představujeme nový lektorovaný edukační program pro školy.

Jak už bývá v našem muzeu zvykem, také výstavu Příběhy z pravěku doplní lektorovaný animační program. Ten žákům hravou formou odhalí nejnovější vědecké poznatky z oblasti archeologie a zároveň představí dnes již legendární i méně známé příběhy z knih, které se v pravěku odehrávají nebo se tímto obdobím jinak zabývají.

Jana Trtíková

Pravěké kultury vždy lákaly spisovatele a filmaře k tomu, aby se jimi inspirovali k vytvoření více či méně pravdivých příběhů. Některé skutečnosti z příběhů „zmizely“ kvůli lepší zápletce, jiná fakta v příbězích chybí, jelikož se na moderní vědecké objevy teprve čekalo – autor si tedy musel příběh sám domyslet.

Jakých nejčastějších omylů se autoři příběhů z pravěku dopouštějí? Jaké mýty dodnes mezi lidmi i ve školních učebnicích přežívají, přestože byly již mnohokrát vědou vyvráceny? Právě na to se pokusí edukační program odpovědět.

Žáky čeká badatelská práce, ve které se budou odhalovat nepravdy, které v příbězích o pravěku kolují. Jak vypadali neandrtálci? Jak se lovil mamut? Jak a proč zemřela tajemná žena z Hlinska a kdo zavraždil muže z ledovce? Jak žili lidé kultury zvoncových pohárů a kdo ve skutečnosti byli Bójové? Jiné napínavé příběhy na své zpracování teprve čekají – výstavu doplní také literární/výtvarná soutěž, které se může zúčastnit kdokoli, kdo bude mít chuť a čas popustit uzdu své fantazii.

POZOR!

**Nepropásněte jedinečnou příležitost
spolupodílet se na odhalování
minulosti!**

**Připravujeme pro vás literární/výtvarnou soutěž
na téma „Tajemná Dáma z Hlinska“!**

Kdo byla? Jaký byl její osud?

Proč s ní zacházeli jako s mužem?

Čím si vysloužila tak mimořádný pohřeb?

Popusťte uzdu své fantazii

a pište – kreslete – malujte...!

Více informací po zahájení výstavy.

Rok 1938 – rok nadšení i smutku

Letos si připomínáme osmdesáté smutné výročí našich dějin. O stručné shrnutí příčin a důsledků Mnichovské zrady jsme požádali historika Muzea Komenského v Přerově Petra Sehnálka.

Nástup nacistické strany NSDAP v čele s Adolfem Hitlerem k moci v sousedním Německu roku 1933 se brzy negativně projevil v mezinárodně-politické situaci. Říšský kancléř Hitler namířil frustraci obyvatel státu proti Židům, komunistům a omezením, jež po prohrané válce Německu stanovily západní velmoci. Německo přestalo mírové podmínky dodržovat a začalo zbrojit s hlavním záměrem získat zpět ztracené velmocenské postavení. Jedním z prvních cílů se stalo připojení pohraničních oblastí Československa, kde žila početná německá menšina, jež pod vlivem nacistické propagandy sama začala napomáhat rozvracení státu. ČSR si uvědomovala riziko ze strany svých sousedů, přičemž se zajišťovala spojeneckými smlouvami s Francií, Jugoslávií a Rumunskem a zároveň budovala moderní armádu, kterou veřejnost vnímala jako garanta národní bezpečnosti.

Vojenská služba byla vnímána jako čestná povinnost; mladí muži se po odvodu nechávali fotografovat a hrdě vyjadřovali svou schopnost bránit vlast ozdobami v klopě či za kloboukem.

Přerov byl od roku 1870 posádkovým městem a od roku 1933 zde sídlili dělostřelci vyzbrojení 8cm polními kanóny.

Přerovskou posádku tvořily na konci 30. let dělostřelecký oddíl 82 o síle 380 mužů a čtyř baterií a zvědná letka 63 se dvanácti letouny A-100 a B-71. Rostoucí německá agresivita se ve druhé polovině 30. let odrazila i ve výstavbě pohraničního opevnění a uzavření spojenectví se Sovětským svazem. Koncem 30. let se republika intenzivně připravovala na válku. Vedle armády ležela tíha obrazy na civilní sféře, kde se pěstovala branná výchova a připravovala tzv. civilní protiletkecká ochrana (CPO).

Součástí života občanů větších měst se staly cvičné denní i noční nálety k prověření celého systému protivzdušné obrany od spatření útočících letounů hláskami, přes vyhlášení poplachu, evakuaci obyvatel do krytů až po likvidaci následků bombardování.

Pokračování na straně 9

Obranu státu nepodcenil ani civilní sektor a připravoval se na bombardování vnitrozemí; na snímku pozůstatky jednoho z mnoha cvičných náletů na Masarykově náměstí.

Mezinárodní situace se vyostřila v roce 1938. Již v březnu Němci obsadili Rakousko a posléze značně přidali na síle ve své propagandistické kampani, v níž se snažili přesvědčit svět o utlačování třímilionové německé menšiny u nás.

V druhé půli 30. let začala na obranu republiky vznikat „hráz“ železobetonového opevnění.

V květnu však ČSR vyjádřila své odhodlání k obraně vyhlášením částečné mobilizace a obsazením pohraničí jako odpověď na přesuny německé armády k hranicím republiky. Obranné přípravy se realizovaly i ve vnitrozemí, přičemž i na Přerovsku byly pro případ útoku připraveny k zatarasení hlavní komunikace a mosty. Současně hlídky příslušníků Sokola, DTJ, Národní gardy či ČSD zajistily střežení mostů, podjezdů a železnice a armáda zajistila přerovské nádraží protiletadlovými děly a na polní letiště u Tovačova přesunula letku stíhačů.

Obranné přípravy se netýkaly jen pohraničí, ale i ve vnitrozemí se organizovalo střežení důležitých objektů, do něhož byly zapojeny také tzv. Ozbrojené strážní oddíly železniční.

Dne 12. září vypukly v pohraničí německé nepokoje, které musela potlačit armáda. Francie a Velká Británie podlehly Hitlerově nátlaku a 21. září přinutily čs. vládu k územním ústupkům. To vyvolalo masový odpor občanů a jen v Přerově demonstrovalo přes 10 tisíc obyvatel. Německo své požadavky ještě vystupňovalo, což vyústilo pozdě večer 23. září ve vyhlášení všeobecné mobilizace, která byla vrcholem národního odhodlání bránit vlast proti agresi, přičemž armáda v rekordním čase dosáhla síly více než milionu mužů.

Dokončení na následující straně

Pozemní personál zvědné letky 63 na letišti u Henčlova; přerovští letci v době mobilizace zajišťovali pro armádní velitelství průzkumné lety v prostoru severní Moravy a Slezska.

Přerovští dělostřelci byli v době pohotovosti začleněni do 2. rychlé divize, jež měla za úkol zablokovat protiútokem průlomy nepřítele do vnitrozemí; na snímku vytyčování palebných postavení.

Krise byla ale „vyřešena“ diplomaticky bez účasti ČSR a na jednání v Mnichově v noci na 30. září západní velmoci, jež nechtěly válečný konflikt, souhlasily se všemi německými požadavky. Bez podpory spojenců musela ČSR pohraničí odstoupit a po územních ztrátách v českých zemích následovaly v říjnu a listopadu ještě oblasti, jež byly na základě německého nátlaku odstoupeny Polsku (na Těšínsku), Maďarsku (na jižním Slovensku a Podkarpatské Rusi).

Ztrátou pohraničí jsme rázem přišli asi o 37 % celkové rozlohy českých zemí a 3 637 726 obyvatel. Republika ztratila i značné průmyslové kapacity, část páteřních komunikací a většinu opevnění, čímž byla devastována jak hospodářsky, tak vojensky. Největší škody však utrpěl morální stav národa. Frustrovaná druhá republika se odklonila od demokratické tradice své předchůdkyně a její hlavní snahou bylo vybudovat vyspělý pravicově založený národní stát, byť již pod dozorem Německa.

Smutný konec první republiky. Do Přerova přichází zdrčení příslušníci pěšího pluku 34 poté, co museli opustit jak svá bojová postavení na hranici, tak posléze i svá kasárna.

Archeologické objevy v Přerově na Brabansku

Výsledky aktuálního záchranného archeologického výzkumu realizovaného archeology Muzea Komenského v Přerově v souvislosti s výkopem inženýrských sítí ve dvoře rekonstruovaného bytového domu na Brabansku potvrzují historický význam této lokality na pravém břehu řeky Bečvy.

Zdeněk Schenk

Odkryté archeologické situace a soubory movitých archeologických nálezů z prostoru mezi ulicemi Malá Dlážka a Brabansko nám dokládají víceméně kontinuální osídlení této přerovské lokality od 9. století až do současnosti. Jinými slovy archeologické nálezy nám ilustrují 1000 let trvající příběh tohoto místa.

Přerov. Brabansko. Celkový pohled od jihu na výkop inženýrských sítí.

První evidované nálezy z této části Přerova pochází ze závěru 19. století. Informují nás o nich dobové zprávy publikované učitelem přerovské německé školy Karlem Gerlichem. Tehdy bylo v blízkosti hospodářské školy odkryto dvacet kostrových hrobů. Součástí hrobových výbav měly být esovitě záušnice, železné nože a keramika. V roce 1977 byl proveden archeology Vlastivědného muzea

Archeolog Zdeněk Schenk ukazuje kůlovou jamku zahloubenou do úrovně kulturní vrstvy z 10. a 11. století.

v Olomouci archeologický výzkum v trase výkopu parovodu vedoucího za budovou Sokolovny směrem k hřišti školy na Malé Dlážce. Ve stěně výkopu byly zachyceny tři kostrové hroby datované rámcově do mladší doby hradištní či vrcholné středověkého období. V zahradách za sokolovnou byly dokumentovány pozůstatky zděných konstrukcí středověkého až raně novověkého stáří, které interpretoval archeolog Vít Dohnal jako základy usedlosti či dvorce s ohradní zdí a s malou věžovitou stavbou. Tato archeologicky doložená zástavba může souviset s existencí dvora nebo domu za velkým mostem, který získal Bernard

Opět archeolog Zdeněk Schenk, tentokrát před souvrstvím středověkého až novověkého stáří na Brabansku.

Bravantský z Chobřan v roce 1639 od Fridericha France ze Sokolova. Dům se dvorem vlastnil až do roku 1667 Bernardův syn Jan Bravantský. Právě podle slezského rodu Bravantských z Chobřan nese v současnosti jedna z přerovských ulic jméno Brabansko.

Výběr archeologických nálezů z výzkumu na Brabansku.

V roce 2005 byl v souvislosti s přeložkou parovodu na Malé Dlážce proveden záchranný archeologický výzkum společností Archaia Olomouc, kdy bylo ve stěně výkopu dokumentováno několik sídlištních jam z 9.-11. století zahloubených do podloží.

Přerov, Brabansko. Výduť velkomoravského keramického hrnce zdobená typickou vlnicí.

V následujícím roce 2006 přinesl překvapivé výsledky výzkum v místě výstavby prodejní a skladovací haly naproti budově školy na Malé Dlážce.

Nejstarší osídlení spadalo do velkomoravského období, kdy v těchto místech existovala slovanská osada na pravém břehu Bečvy, v bezprostřední blízkosti strategického přechodu přes řeku.

K nejdůležitějším nálezům zachráněným během výzkumu na přelomu letošního července a srpna patří soubor zlomků velkomoravské keramiky z 9. století, který je prozatím nejstarším dokladem osídlení na Brabansku a Malé Dlážce. Keramika je zdobena typickou několikanásobnou hřebenovou vlnicí nebo horizontálními obvodovými žlábký.

Přerov, Brabansko. Část okraje velkomoravského keramického hrnce.

Z kovových nálezů se z úrovně velkomoravské kulturní vrstvy podařilo zachránit dva předměty. V prvním případě se jedná o železný nožík s řapem, ve druhém o železný hrot šípů romboického tvaru, který byl používán při střelbě z luku. Ze stejného období se nám podařilo zdokumentovat také destrukci otopného zařízení. Konstrukci velkomoravské pece tvořily do červena přepálené hrubozrnné pískovce. Velkomoravský horizont překrývala povodňová hlína naplavená řekou Bečvou.

Pokračování na následující straně

Místy byly zachyceny objekty z mladší doby hradištní (10.-11. století) a dále vrcholně středověké až novověké terénní vyrovnávky či odpadní jámy. V úrovni novověké terénní vyrovnávky byly prostřednictvím detektoru kovů nalezeny tři mince. V případě té nejstarší se jedná o 4 heller rakouského arcivévody, vratislavského a brixenského biskupa Karla Štýrského (1608-1624), který byl vyražen roku 1622 v mincovně ve Vratislavi. Dalšími nalezenými mincemi byl měděný krejcar Františka I. z roku 1800 a krejcar císaře Františka Josefa I. z roku 1872.

Přerov. Brabansko. Zdobená sklenička s ouškem.

Zajímavá byla i nejmladší část souboru archeologických nálezů z výzkumu, která pochází z úrovně terénní vyrovnávky z 1. poloviny 20. století

Jde o zlomky kamnových kachlů, kterými byl vybaven původní interiér secesního domu. K zajímavějším novodobým nálezům patří také torzo staré pivní láhve se zbytkem reliéfního nápisu PIVOVAR PŘEROV nebo sklenička ze zeleného skla zdobena na povrchu rostlinou výzdobou, která byla opatřena ouškem z modrého skla.

Přerov. Brabansko. Detail zlomků novodobých kamnových kachlů z počátku 20. století.

Překvapivým nálezem byla velká lastura zvaná Karibská královna, jejíž objev mě osobně velmi potěšil. Kolikrát je člověk rád, že u moře najde pár hezkých mušlíček pro štěstí. Nečekal bych ovšem, že na takový nádherný exemplář narazíme právě během výzkumu na Brabansku. Stačí ji přiložit k uchu a z dálky slyšíte, jak nádherně šumí vlny Karibského moře.

Tato lastura představovala pravděpodobně součást dekorace interiéru secesního domu postaveného v roce 1904, kde v posledních letech fungoval bar a herna, a který je dnes rekonstruován na obytný dům.

Co chystá Ekoporadna ORNIS na závěr roku

Ekoporadenství je bohužel v České republice stále obor, který jsme se nenaučili dostatečně využívat. Přesto, že se potýkáme v běžném životě se spoustou situací a problémů, které souvisí s životním prostředím, většina obyvatel neví, jak se zachovat a nebo kde získají informace.

Jana Kosturová

V Přerově ekoporadnu téměř denně ve své otvírací době provozuje ornitologická stanice. Je připravená zodpovídat dotazy z oblasti ochrany volně žijících živočichů a zeleně, což jsou hlavní témata, na která se specializuje. Ale poradí i v dalších oblastech. Nejlepší výchovou je kontakt s přírodou a pochopení souvislostí, zážitek v přírodě. Teprve pak k ní začne člověk mít vztah a je odhodlaný pro ni i něco udělat. Může se to projevit třeba ochotou třídit odpad, nepoužívat chemikálie nebo nadměrně svůj automobil, nenakupovat zbytečnosti, jít dobrovolně uklízet okolí řeky nebo vysadit strom. Lidé jsou pak vnímavější i sami k sobě navzájem a ke svému nejbližšímu okolí, zajímá je dění, hledají informace, zapojují se. Prostě nejsou neteční.

Ekoporadna ORNIS poukazuje na různá témata a problémy pořádáním rozličných akcí. Jsme rádi, když se lidé s námi vypraví do přírody a poznávají okolí Přerova, proto jsme například byli na jaře vytyčovat hnízda čejek na poli u Lýsek nebo několikrát pozvali botanika Zbyňka Hradílka a prošli s ním okolí řeky Bečvy nebo Žebračku. V dílnách se zase snažíme ukázat, že spoustu věcí si lze vyrobit doma z dostupných a šetrných surovin. Nebo jen dáme příležitost k vytvoření něčeho, co doma nelze a co dál pomáhá, třeba domek pro hmyz nebo vermikompostér. Zveme zajímavé osobnosti, pořádáme besedy a vycházky.

Ekoporadna by tyto akce nemohla zajišťovat bez dotace na podporu ekoporadenství Statutárního města Přerova, za kterou moc děkujeme.

Od července do konce roku se tak i letos můžou lidé těšit na další podpořené akce: v říjnu to bude dílna s výrobou přírodní kosmetiky, v listopadu uspořádáme první swap v Přerově (lidé si vyměňují to, co už nepotřebují, ale stále slouží) a budeme vyrábět osobité relu tašky. V prosinci budeme vyrábět krmítka a v další dílně vyprávět o použití léčivých rostlin v domácnosti – účastníci si odnesou vlastnoručně vyrobené bylinkové vánoční dárky.

V minulosti jsme se pokusili založit v Přerově skupinu sdílených automobilů a zde naše snaha stále pokračuje. Noví zájemci se nadále mohou hlásit v ORNIS a domluvit se s námi na dalším postupu.

Každoročně pořádáme ve spolupráci s Českým zahrádkářským svazem výtvarnou soutěž pro děti. Letošním tématem je „Moje oblíbená rostlina“ a na díla malých umělců čekáme až do 11. 1. 2019. Žáci obou stupňů základních škol se mohou přihlásit do znalostní soutěže Mladý zahrádkář, její okresní kolo pořádáme letos 2. 11. od 9 hodin v budově ORNIS. Skrze tyto soutěže se snažíme vzkřísit v dětech zájem o zahradničení a tím i o zeleň všeobecně. Nejlépe vždy uspějí děti, které doma v zahradách pracují, často i s prarodiči. A zde je vidět, jak důležité je propojení všeho kolem nás: předávání zkušeností a mezigenerační vazby vytváří vztah k místu, k tradicím, k lidem. Vlastní i sdílené zkušenosti vytvářejí hodnotový žebříček a ten je motorem našeho jednání, které ovlivňuje projevy člověka na stavu životního prostředí. Naše ekoporadna věří, že v tomto může pomáhat a těšit se na další setkávání!

Taky se těšíte na Vánoce na zámku?

Již tradičně bude v podvečer první adventní neděle 2. prosince 2018 v Muzeu Komenského v Přerově slavnostně otevřena tradiční výstava „Vánoce na zámku“, tentokrát věnovaná hračkám.

Šárka Krákorová Pajůrková

Návštěvníci na ní mohou zhlédnout od 4. do 30. prosince 2018 kolekci historických hraček ze sbírek přerovského muzea, kterou doplní modely jedné z nejoblíbenějších stavebnic současnosti určené pro „děti od 1 a půl roku do 99 let“ – modely z Lega. Výtvary ze stavebnice Lego, převážně Classic, City a Creator, pocházejí ze soukromých sbírek zaměstnanců muzea.

Na vánoční výstavě ale nebude chybět ani tradiční tzv. Zbořilův betlém. Název získal po svém tvůrci, lidovém řezbáři Bedřichu Zbořilovi z Černých Bud u Sáavy. Betlém byl vytvořen na objednávku přerovského muzea v letech 1997–2009 a původně jej tvořilo 127 figur 30 cm vysokých, vyřezávaných z lipového dřeva. V loňském roce však díky sponzorům došlo k jeho rozšíření o dvě nové postavy znázorňující řemesla – kuchaře a flašinetáře. Výstava také návštěvníkům nabídne možnost pokochat se krásou a originalitou pravých českých skleněných

vánočních ozdob z opavského výrobního družstva Slezská tvorba.

V rámci doprovodného programu je pro veřejnost v prostorách přerovského zámku připraveno malování baněk, a to ve dnech 15. a 16. 12. 2018 od 9.00 do 16.30 hodin.

HELFŠTÝN 2019

Nezapoměňte – první víkend v lednu patří opět novoročnímu výstupu na hrad Helfštýn.

Navzdory stále probíhajícímu pracem na hradě Helfštýně ani start do roku 2019 neproběhne bez tradičního novoročního výstupu. Brány hradu se pro příchozí otevřou první lednovou sobotu, tedy 5. ledna 2018 od 8.00 do 16.00.

Ohlasy 100leté Republiky

Vychází čtvrtletně. K dostání nejen elektronicky, ale také zdarma v pokladně muzea a v dalších vybraných podnikcích!

Jak se žilo pod rudou hvězdou?

Tuto otázku si budou moci na závěr nově připraveného lektorovaného edukačního programu zodpovědět žáci základních a středních škol. Jaké asi budou jejich dojmy?

S novým školním rokem se v Muzeu Komenského v Přerově rozběhl také nový edukační program s názvem „Pod rudou hvězdou“. Program nejenže doplňuje druhou část výstavy 100letá Republika: Příběh jednoho města, ale také je volným pokračováním velice úspěšného programu „Po stopách hrdinů“, který během dvou měsíců navštívilo více než 550 žáků z nejrůznějších škol z Přerova i ze vzdálenějšího okolí.

V druhé části výstavy mladé návštěvníky opět čeká nejen spousta zajímavých informací, ale především nové detektivní úkoly, další dobové nahrávky z rozhlasu a řada kreativních aktivit nebo dnes již neobvyklých činností. Cílem programu není pouze předat poučení, ale také zprostředkovat nevšední zážitek a podnítit kritické myšlení.

Jak fungovalo plánované hospodářství a jaké to bylo stát nekonečné fronty na zboží, které dnes chápeme jako samozřejmost? Kdo vlastně byli pionýři a jaká byla jejich role v minulém režimu? Kdo byl nástěnkář a proč do nezbytné školní výbavy patřily igelitové sáčky, plástěnka a gumičky? Jak se slavil První máj nebo Mezinárodní den žen? A proč se revoluci v roce 1989 říká

sametová? To a mnohem více se žáci dozvědí právě v novém programu.

Aby iluze minulého režimu byla dokonalá, v rámci programu je průvodkyně oděna do stejnokroje pionýrské vedoucí, zarecituje mladým návštěvníkům budovatelskou báseň nebo uspořádá prvomájový průvod. Na závěr si všichni můžou vyplnit třeba výjezdní doložku.

„Téma soudobých dějin je jak pro žáky, tak pro učitele velice náročné a jeho uchopení často vyvolává bouřlivé diskuze. Přesto považují za důležité připomenout skutečnosti, které se skutečně děly. Nechceme jen nostalgicky vzpomínat na doby

Pokračování na straně 2

KOLEKTIVIZACE ?!

Náštestí jen téma říjnové přednášky z programu Muzea Komenského v Přerově.

Pracovník Státního okresního archivu v Henčlově Mgr. Petr Jiráček přijde popovívat, jaký byl průběh násilné kolektivizace na Přerovsku po únoru 1948 a jaké důsledky měla kolektivizace nejen pro jednotlivce, ale pro celý region.

Přednáška s názvem Kapitoly z násilné kolektivizace na Přerovsku se uskuteční v úterý 9. října 2018 od 17.00 tradičně v Rytířském sále Korvínského domu (Horní náměstí 31).

100 letá Republika **Přerov** 1918-2018

nedávno minulé, chceme upozornit na všechny aspekty života za železnou oponou.“ říká Jana Trtková, muzejní pedagožka a zároveň autorka i lek-

torka programu.

Hlavním cílem nového programu je tedy přimět žáky a studenty k zamyšlení a vytvoření si vlastního názoru na celou problematiku.

POD RUDOU HVĚZDOU

Program je vhodný zejména pro II. stupeň ZŠ, studenty gymnázií a středních škol, ale lektori jsou schopni přizpůsobit se jakékoli skupině.

Doba trvání programu: 60 minut

Cena: 40 Kč/žák, pedagogický doprovod zdarma

Doporučený maximální počet žáků: 25

V případě zájmu volejte na tel. č.: 581 250 531

Století Přerovska ve výtvarném umění pokračuje druhou částí

Druhá polovina stoleté republiky v obrazech, keramických a kovaných plastikách, dřevorezách i moderních plechových sovkupturnách bude obdobím, jehož umění přiblíží návštěvníkům Galerie města Přerova na Horním náměstí a Výstavní síň Pasáž v Kratochvilově ulici během října a listopadu.

Rozsáhlý výstavní projekt, vzdávající hold výtvarnému umění Přerovska od vzniku Československé republiky až do dnešních dnů, připravily v rámci projektu 100letá Republika obě galerie společně. Po jarní první části výstavy, která prezentovala léta 1918-1968, se ve čtvrtek 4. října otevře milovníkům umění část druhá, přibližující významná umělecká díla od roku 1968 po současnost.

„Některé výtvarné práce jistě budou návštěvníkům známé, protože například Markulčeko, Chmelařovo nebo Krátkého dílo jsme již prezentovali při výročních příležitostech malířů poměrně souhrnně. Nelze je ale nezařadit znovu, jsou to právě slavná jména přerovských umělců, která dotvářejí ucelenou mozaiku děl, postihujících sledované obdo-

bí“ vysvětlila vedoucí Galerie města Přerova Lada Galová. Jak doplnila, na rozdíl od první části výstavy, která se zásadně opírala o výtvarné sbírky Muzea Komenského v Přerově, budou nyní obě galerie čerpat převážně ze soukromých zdrojů. „Bez muzejní záplůžky se však ani nyní neobejdeme,“ vyzdvihla spolupráci s muzeem Galová.

Obě galerie společně vystaví díla Stanislava Krátkého, Dany Hlobilové, Evy Siblíkové - Chmelařové, Jana Chmelaře, Věry Kotasové, Pavla Kotase, Milana Dobeše, Danuše Mazurové, Petra Markulčeka, Heleny Hurtové, Jiřího Ryšavého, Dana Trantiny, Dagmar Hajdy, Miroslava Straky, Jiřího Jurdy ml. i st. a dalších. „Na výstavě dostane prostor rovněž i nejmladší generace přerovských

Pokračování na straně 3

Stoleté kukátko Výtvarná soutěž v knihovně

Městská knihovna v Přerově – pobočka Předmostí vyhlašuje u příležitosti 100. výročí založení Československé republiky výtvarnou soutěž pro děti do 15 let s názvem Stoleté kukátko!

Soutěž probíhá do 30. 11. 2018 a je určena jak pro jednotlivce, tak pro skupiny dětí do 15 let. Úkolem soutěžících je ztvárnit libovolnou výtvarnou technikou na výkresu formátu A3 vývoj jednoho z nabízených témat (móda, hračky, sport, jídlo, technika, auta nebo řemesla) za uplynulých 100 let.

Soutěžní práce je nutné odevzdat nejpozději do 30. 11. 2018 na pobočce Městské knihovny v Přerově – Předmostí, Hranická 93/14. Všechny odevzdané výtvarné práce budou po ukončení soutěže využity k výzdobě pobočky knihovny v Předmostí. Nejzdařilejší práce zároveň budou do konce roku 2018 vyhodnoceny a jejich autoři odměněni drobnými věcnými cenami. (kop)

Sum Cukrárna s tradicí

Wilsonova 4, Přerov Tel: 581 217 133

Vánoce se kvapem blíží! Nevěříte?

Přesto neváhejte a zajistěte si kvalitní vánoční cukroví.

Cukrárna Sum přijímá objednávky

již od 1. října 2018!

umělců. Někteří v Přerově již nežijí ani nevystavují, tak věřím, že pro návštěvníky to bude příjemné překvapení a uvítají příležitost seznámit se s jejich neotřelou výtvarnou

tvorbou“. upřesnila vedoucí Výstavní síně Pasáž Marta Jandová.

Obě části výstavy budou zároveň k vidění ve Výstavní síni Pasáž i v Galerii města Přerova, a tak jakmile návštěvníci vstřebají dojmy v jednom kulturním stánku, mohou se volně přesunout do druhého. Vernisáž je naplánována na čtvrtek 4. října v 17 hodin ve Výstavní síni Pasáž a od 18.30 budou mít zájemci možnost prohlídky i v galerii na Horním náměstí. Výstavy budou k vidění v uvedených prostorech až do 16. listopadu.

PROF. FLOSS O PŘEROVĚ 1968

V úterý 13. listopadu od 17.00 si znovu připomeneme letošní 50. výročí události Pražského jara i jeho násilné ukončení invází vojsk Varšavské smlouvy. Svůj pohled na tento odvažný pokus o demokratizaci, podložený vzpomínkami, přiblíží významný filosof, historik, komeniolog a univerzitní pedagog Prof. PhDr. Pavel Floss, který významné a dramatické okamžiky roku 1968 trávil v Přerově, kde působil jako odborný pracovník tehdy Okresního vlastivědného muzea Jana Amose Komenského.

Přednáška tradičně proběhne v Rytířském sále Korvínského domu.

Přerovští sokolové uctí Památný den sokolstva

Den je připomínkou tragických událostí roku 1941. Tehdy při tzv. „sokolské akci“ v noci ze 7. na 8. října gestapo zatklo všechny sokolské činovníky z ústředí, žup i větších jednot, kteří byli následně mučeni, vězněni, deportováni do koncentračních táborů. Výnosem zastupujícího říšského protektora R. Heydricha byla Česká obec sokolská rozpuštěna a její majetek úředně zabaven.

Na paměť obětí z řad svých členů přerovští sokolové položí v úterý 9. října v 18.00 květinové dary před sokolovnou u pamětní desky obětím 2. světové války a posléze připomenou válečné oběti netradičně pouštěním lodiček po řece Bečvě.

Na večer je následně v loutkovém divadle připravena filmová projekce snímků z letošního krajského a všesokolského sletu.

Pocta odbojářům z řad četníků

Dne 4. října 2018 bude v rámci vzpomínkového projektu 100letá Republika slavnostně odhalena pamětní deska příslušníkům bezpečnostních sborů okresu Přerov, popraveným v letech 1939 až 1945 za účast v protinacistickém odboji.

Právě příslušníkům policie a četnictva se jako jedné z mála profesních skupin na Přerovsku dosud nedostalo veřejného ocenění za činnost v odbojovém hnutí, takže je nanejvýš symbolické, že napravení tohoto „přehlédnutí“ se podařilo v roce stoletého jubilea vzniku samostatného státu, za jehož ideály mnozí z nich bojovali a také i položili život.

Díky neúnavné snaze vedoucích Územního odboru PČR Přerov plk. Lebušky a Obvodního oddělení Lipník nad Bečvou npor. Pechy a pomoci Křesťanské policejní asociace,

Muzea Komenského v Přerově a štědrých sponzorů se nakonec podařilo opatřit a instalovat vkusnou pamětní desku, která bude navždy připomínat památku devíti popravených příslušníků bezpečnostních sborů.

100 letá **Přerov**
Republika 1918-2018

Osudy hrdinů připomeneme i nově vydaná publikace z pera badatele v oblasti policejní historie npor. Marka Pechy, za přispění odborníka četnické problematiky Ing. Jiřího Vaněčka a historika Muzea Komenského v Přerově Mgr. Petra Sehnálka.

Akt slavnostního odhalení památníku proběhne ve čtvrtek 4. října v 9.00 u sídla Územního odboru Police České republiky v ulici U výstaviště.

Blíží se 28. říjen. Jaké budou sté narozeniny Republiky v Přerově?

Podvečerní pietní akt na náměstí TGM, ale také slavnostní večere a jazzový koncert v Městském domě, křest publikace o 100 letech života v Přerově a celodenní program v kině Hvězda.

Již od rána můžete ochutnávat z dárků, které si organizátoři připravili pro oslavy Republiky v Kině Hvězda. „Od 9 do 10 hodin dopoledne nabíízíme zájemcům prohlídku nově zbudované expozice protiatomového krytu, který je v kině umístěn. S odborníky na slovo vzatými se tak dostaneme do prostor krytu a seznámíme se nejen s jeho funkcí, ale i s dalšími prvky civilní obrany.

Na 11 hodin jsme připravili premiéru dokumentárního filmu *Do krytů, Přerove!* a od 14 hodin bude pro další zájemce opět zajištěna prohlídka krytu. V 15 hodin se můžeme těšit na premiéru filmu *Hovory s TGM*. Další premiéra, dokument *28. říjen 1918 na Moravě*, nás čeká v podvečer v 17 hodin. O hodinu později je naplánována projekce filmu *Toman*.“ shrnula nabíížený program ředitelka kina Hvězda Svatava Měrková.

Muzeum nabízí nejen bezplatný vstup do výstavy 100letá Republika

Pokud by se vám celodenní pobyt v kině zdál příliš dlouhý, můžete si na chvíli odskočit do Muzea Komenského v Přerově. Po celý den, tedy od 9.00 do 17.00 zde budete mít možnost si zdarma prohlédnout výstavu „100letá Republika. Příběh jednoho města (1948–1992)“. A přímo ve výstavě také v 16.00 proběhne slavnostní křest publikace histori-

Redakce Obzoru byla prvním místem, kam se v Přerově dostala informace o vzniku samostatného Československa.

ka Muzea Komenského v Přerově Petra Sehnálka s názvem „100letá Republika. Příběh jednoho města (1918–1992), která vychází z obou částí stejnojmenné výstavy a na více než 100 stranách prostřednictvím zhruba 140 dobových fotografií seznámí čtenáře s běžným životem v Přerově od vzniku samostatného Československa až pro rok 1992 a pochopitelně nevynechá ani významné osobnosti města. „A protože přerovským pivem jsme již letos jednu publikaci křtili, tak s velkým potěšením využijeme kvalit dalšího lokálního produktu. K vlastnímu křtu tentokrát použijeme skvělé víno místní značky Vinum Predmostensis.“ proz-

radila koordinátorka projektu 100letá Republika Kristina Sehnálková. Ihned po skončení slavnostního křtu bude možno si publikaci na místě zakoupit. V dalších dnech pak bude k dostání v pokladně přerovského muzea, Městském informačním centru a dalších vybraných podnicích.

Vyvvrhlení svátečního dne proběhne v Městském domě

Rovněž v podvečer státního svátku máme možnost se společně sejít, a to v 17.00 na přerovském náměstí TGM, kde proběhne vzpomínkový pietní akt završený státní hymnou. Po skončení slavnostního uctění památky zakladatelů naší

Pokračování na straně 5

státnosti bude následovat zlatý hřeb oslav – slavnostní večeře v prvorepublikovém duchu s tematickým doprovodným programem. Místo samo o sobě nebylo vybráno náhodou. Pro znalce místní historie není žádným tajemstvím, že právě prostory Městského domu byly jedním z prvních míst, kde se mohli Přerované o vzniku republiky 28. října 1918 dozvědět již po 21. hodině. Také my budeme mít možnost si tuto jedinečnou událost znovu připomenout a zároveň prostřednictvím písně „Ach synku, synku zavzpomínat na prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka. Ale nejen tato píseň zazní ve sváteční večer Městským domem. Po celou dobu budou hosty provázet jazzové melodie v podání mladé jazzové generace.

„Slavnostní večeři bude předcházet přípitek „na Republiku“, samotné menu bude tříchodové. Večeři zakončíme rozkrájením svátečního dortu, nazdobeného, jak jinak než v prvorepublikovém duchu.“ prozradila provozní Městského domu Alena Pastorková. Menu kuchaři připraví speciálně pro tuto příležitost podle receptů z dobových kuchařek. Jelikož je kapacita Městského domu omezena, je nutné si místo u stolu rezervovat v Městském informačním centru. „Cena večeře s přípitkem a zákuskem činí 100 Kč.“ doplnila Alena Pastorková.

Věříme, že ať už tento významný den oslavíte jakkoli, bude to pro vás příjemná vzpomínka do dalších let života v naší zemi. A pokud nemáte možnost se oslav zúčast-

nit, co kdybyste Republiku symbolicky uctili připnutím trikolory na klop kabátu nebo, ačkoli nemáme žádné mistrovství v hokeji či fotbale, „vyvěšením vlaječek“ do oken nebo zpětných zrcátek automobilů?

VEČEŘE V MĚSTSKÉM DOMĚ **28.10.2018 od 18.00**

PŘEDKRM

paštika z kachních jater
na kmínovém chlebu
bramborové škušánky
s pečenou cibulkou a uzenou slaninou

POLÉVKA

uzená s praženou krupicí

HLAVNÍ CHOD

řízečky s brambory

halušky s brynzou
à la T. G. Masaryk

hovězí pečení „po modě“
s krupicovými nočky

JAK TO BYLO aneb AŽ ŽIJE ČESKOSLOVENSKO

V roce 1918 se 1. světová válka přehoupala již do pátého roku svého trvání a Rakousko – Uhersko, jehož součástí byly české země, se nacházelo na pokraji zhroutení. V rámci habsburské monarchie se české obyvatelstvo ocitlo v pozici podřadného národa, protože vedle nedostatku základních životních potřeb trpělo silným útlakem. Státní byrokracie již od počátku války potírala sebemenší projevy národního uvědomění, na což čeští politici reagovali založením protirakouského odboje s cílem zřízení vlastního státu. V roce 1918 dosáhlo zahraničení ústředí odboje vedené profe-

sorem T. G. Masarykem uznání od států protiněmecké a protirakouské koalice a v říjnu 1918 garantoval Čechům a Slovákům samostatnost přímo prezident USA Woodrow Wilson. To se nakonec 28. října 1918 stalo v Praze podnětem vrcholnému orgánu domácího odboje Národnímu výboru československému k vyhlášení samostatného státu a převzetí moci. Již 14. listopadu byl nový stát prohlášen republikou. Tato tzv. první republika, jak se přezdívá první etapě vývoje samostatného státu, měla však obtížné začátky a jednou z prvních starostí bylo uhájení

celistvosti a řešení sociální a hospodářské krize, způsobené válkou. Další obtíže, pro změnu politického rázu, vytvářely extretremistické strany, iredentistická hnutí národnostních menšin a agresivní sousedi. Nicméně za prvních 20 let své existence se ČSR stala vyspělým demokratickým státem se silným hospodářským potenciálem a značnými občanskými svobodami. A my to nejdůležitější z příběhu Československa můžeme prožít na příkladu města Přerova a jeho okolí. Stačí jen otočit stránku a ponořit se do přerovských vzpomínek na první dny republiky. (sepe)

Dlouho očekávaná samostatnost nastala 28. října. Ještě téhož dne večer byla zpráva odeslána telegraficky poštovním úřadům po celém území. Do Přerova přišla nejprve telefonicky, když ji do redakce deníku Přerovský obzor (viz foto) zavolal z Prahy tamní dopisovatel Hajšman. Prvním Přerovanem, který se dozvěděl o vyhlášení samostatnosti, byl profesor gymnázia Josef Staněk.

28. ŘÍJEN 1918 V PŘEROVĚ

Hlavní převratová činnost se v Přerově rozběhla 29. října 1918, přičemž ulice byly vyzdobeny prapory v národních červeno-bílých barvách a veřejné budovy a obchody zbaveny symbolů monarchie. Následně se několik stovek občanů spontánně shromáždilo před radnicí na náměstí, (viz foto) kde se provalávala sláva a jednatel přerovského Sokola, jenž se stal jednou z klíčových organizací realizace převratu, Ladislav Elmer seznámil Přerovany se zněním prvního čs. zákona.

Kolem 21. hodiny 28. října 1918 byl telegram se zněním zákona o vyhlášení samostatnosti přijat Zdeňkou Koblihovou na nádražní poště. Úředník Jaroslav Kovařík se poté osobně vypravil ke starostovi Přerova Havránkovi, aby mu sdělil radostnou novinu. Současně úředník Otakar Štencel předával zprávu do všech dosažitelných poštovních úřadů na Moravě a jeho kolega Josef Jakubec vyhotovil opisy zákona, s nimiž obešel restauraci akciového pivovaru v Komenského třídě, Kozánkovu kavárnu a Městský dům na náměstí. Všude provuklo veselí, provázené zpěvem písně Kde domov můj.

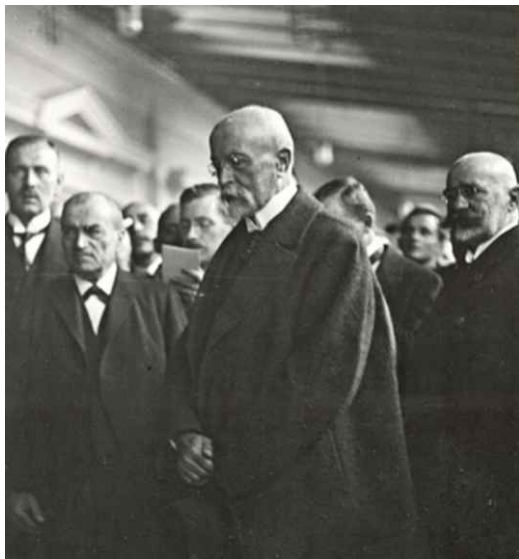

Stěžejním úkolem 29. října 1918 v Přerově bylo převzetí moci do českých rukou. Na okresním úřadě začal pracovat prozatímní český hejtmán a na radnici byl ustaven Národní výbor pro okres přerovský, v jehož čele stanul lékárník a veřejný činník Vilém Nečas (na snímku). Do služeb národního výboru se ihned dali Sokolové, kteří v krojích zajišťovali bezpečnost a pořádek. Začala tvrdá práce spočívající v zajištění nádraží a udržení řádu v dopravě, převzetí veškerého majetku nového státu či zřízení prvních českých dobrovolnických vojenských jednotek.

Nejen tyto, ale desítky dalších fotografií nabízí obě výstavy **100letá Republika. Příběh jednoho města**. Nyní také ve stejnojmenné publikaci Petra Schnálka. K dostání od 29. října v pokladně muzea a v dalších vybraných podnikcích.

Stěžejním požadavkem k upemnění státu bylo zřízení vlastní armády, jež udrží pořádek v poválečném chaosu, jelikož se po celém území nacházeli vojáci všech národů někdejší monarchie, snažící se dostat domů. Obzvláště silná kontrola musela být v obvodu velkých nádraží, jakým bylo i to přerovské. (viz foto) Dalším úkolem bylo zajištění hranic státu, protože v pohraničí usilovalo německé obyvatelstvo o odtržení, Poláci se snažili obsadit Těšínsko a na Slovensku v roce 1919 vypukla krátká válka s Maďary.

Československo se stalo parlamentní demokracií se třemi složkami moci a prezidentem v čele. Výkonnou moc představovala vláda, moc zákonodárnou vykonávalo tzv. Národní shromáždění a moc soudní byla reprezentována vertikální organizační strukturou od okresního soudu, přes vrchní (krajský soud) až po nejvyšší soud. Vrcholnými soudy pak byly státní soud, ústavní soud a volební soud. Prvním prezidentem byl 14. listopadu 1918 zvolen vůdce zahraničního odboje, charismatický univerzitní profesor Tomáš Garrigue Masaryk. „Prezident osvoboditel“, jak mu bylo vděčně přezdíváno, navštívil v září 1921 i Přerov (viz foto). V prosinci 1935 jej nahradil jeho spolupracovník z vedení zahraničního odboje a pozdější ministr zahraničí Edvard Beneš.

Třebaže v českých zemích horčně vznikaly útvary domácího vojska, nová republika již vlastní armádu měla, neboť ve Francii, Rusku a Itálii se vytvořily útvary dobrovolníků bojujících za národní věc, tzv. legie. Vůdce čs. odboje Masaryk obrovský význam legií zhodnotil: „Postavíme-li armádu, dostaneme se tím do nového právního postavení k Rakousku i Spojencům ... to nám umožní ve chvíli mírového jednání dosáhnout aspoň minima našich požadavků. V každém případě nebudou moci Spojenci ani Vídeň přejít kolem nás mlčky, budeme-li mít vojáky...“. Do vlasti se legionářská armáda začala vracet od konce roku 1918.

První republika prošla poměrně bouřlivým vývojem. Předně musela eliminovat následky 1. světové války a od konce 20. let i celosvětové hospodářské krize. To se jí nakonec podařilo a ocitla se v první desítkce nejvyspělejších zemí světa. To se projevilo ve zvýšení životní úrovně a také postupným odstraňováním nejpálčivějších problémů v sociální oblasti. Vážným problémem ČSR byla početná německá menšina; Němci žili i v Přerově, jelikož byli v době monarchie cíleně v rámci germanizačních snah dosazováni státní drahou na zdejší nádraží. (na snímku) Kritickým bodem existence ČSR se však staly její hranice, jež byly na některých místech vytvořeny uměle na základě mírových smluv, a rovněž další početné národnostní menšiny.

100
letá
Republika **1918-2018**

Komiks kreslí dějiny

Další výtvarná soutěž knihovny pro mládež právě startuje. Vítězné příspěvky budou zveřejněny v kalendáři na rok 2019!

Městská knihovna v Přerově vyhlašuje u příležitosti stého výročí vzniku Československé republiky výtvarnou soutěž pro veřejnost s názvem „Komiks kreslí dějiny aneb Republika už je 100!“

Jste velkými fanoušky komiksu a rádi vymýšlíte nápadité příběhy? Zajímají vás pozoruhodné dějiny naší stoleté republiky? Je vám mezi 12 až 18 lety a myslíte si, že máte výtvarný talent? Pak neváhejte, nakreslete sami nebo se svými přáteli či spolužáky komiksový příběh tematicky zasa-

zený do období 1918–2018, zašlete nám jej a soutěžte o jeho zařazení do nástěnného kalendáře na rok 2019!

Předmětem soutěže je vytvoření individuální výtvarné práce (komiksu) ilustrující významnou událost z dějin Československé republiky z období 1918–2018 týkající se oblastí vědy, techniky, politiky, sportu a průmyslu.

Více informací a přihlášky do soutěže zájemci naleznou na www.knihovnaprerov.cz/ko miks.

(kop)

Kino Hvězda představí putovní výstavu Století 1918–2018 v Olomouckém kraji

Výstava je určena nejširší veřejnosti, zejména pak žákům základních a studentům středních škol Olomouckého kraje. Klade si za cíl seznámit návštěvníky s posledním stoletím vývoje olomouckého regionu a na základě životních příběhů významných regionálních postav 20. století v nich probudit hrstku na místo, které si vybrali k žití. Záštitu nad výstavou, tvořenou osmnácti velkoformátovými panely, převzal hejtmán Olomouckého kraje Ladislav Okleštěk.

Návštěvníci výstavy získají informace o historickém vývoji Olomouckého kraje a jeho metropole, ale samozřejmě také jednotlivých regionů kraje. Druhá tematická část výstavy pojednává o proměnách spo-

lečnosti v období sta let, přičemž prostor je dán jednotlivým aspektům jejího vývoje: politickému a duchovnímu životu, vědě a výzkumu, kultuře a umění, vzdělanosti, hospodářství a podnikání, sportu a tělesné kultuře. Každý panel prezentuje navíc medailony tří až čtyř osobností, které jsou klíčové pro danou oblast života společnosti na území dnešního Olomouckého kraje. Pozornost je věnována rovněž současnosti Olomouckého kraje

Výstava Století 1918–2018 v Olomouckém kraji po prezentaci ve Vlastivědném muzeu v Olomouci tedy zavítá i do Přerova a v kině Hvězda bude návštěvníkům k dispozici ke zhlédnutí od 15. října do 4. listopadu 2018.

Sborník z vítězných prací literární soutěže je v tisku

U příležitosti letošních oslav stého výročí založení Československé republiky vyhlásila na jaře Městská knihovna v Přerově literární soutěž pro veřejnost s názvem „Stoletá republika v povídkách“. Jak již název soutěže napovídá, úkolem soutěžících nebylo nic jiného, než sepsat povídku zasazenou do staletého období existence republiky.

K datu uzávěrky 1. 6. 2018 se v soutěži nakonec sešlo sedmáct tematicky rozmanitých povídek spadajících do tří věkových kategorií. Na vyhodnocení nejzajímavějších a nejvydařenějších textů se podílela tříčlenná odborná porota, která se rozhodla udělit první tři místa a dvě čestná uznání v kategorii nad 21 let a první místo v kategorii 16–20 let. Těchto šest povídek bylo následně opatřeno doprovodnými ilustracemi a zařazeno do sborníku, který přerovská knihovna vydala koncem září a který se do rukou oceněných soutěžících dostane v rámci celostátní akce Týden knihoven.

Sborník bude rovněž ke zhlédnutí v elektronické podobě na internetových stránkách knihovny www.knihovnaprerov.cz

(kop)

Divadelní klub Přerov VÉČKO

Nábřeží E. Beneše 20 Přerov
tel. 608 808 570

Klub slouží pro různé divadelní akce,
koncerty, výstavy, večírky, plesy...

V ŘÍJNOVÝCH FILMOVÝCH OSMIČKÁCH KRISI VYSTŘÍDÁ ULOUPENÁ HRANICE

Cyklus Filmové osmičky v kině Hvězda není třeba pozorným čtenářům Ohlasů představovat. Jejich laskavé pozornosti by však neměla ujít informace, že v měsíci říjnu dojde k programové změně.

V žádném případě však nepůjde o změnu k horšímu. Ba naopak! 31. října v 19. 00 bude namísto původně zamýšleného filmu Krise, který Národní filmový archiv nedoporučil k digitalizování z důvodu špatného stavu filmového pásu, promítáno drama z roku 1947 Uloupená hranice.

Snímek, do letošního roku zarazeny více než vhodně, popisuje dramatický příběh z kruš-

nohorského pohraničí v září roku 1938, kdy mezi českými a německými obyvateli začíná docházet k otevřeným konfliktům, jež tvrdě postihují nejen životy národnostně rozdělených sousedů, ale krutě zasahují zejména do osudů smíšených rodin. Vyhrocená situace vede k boji, který však nemá vítězů. S odstoupením po

hraničí se po mnichovskémдиктátě leckteří čeští obyvatelé v malé krušnohorské vesnici nesmíří, bojují s provokujícím henleinovci, ale nakonec musí poslechnout vyšší rozkazy a vydat se do vnitrozemí.

V režijním pojetí se projevuje dokumentaristická průprava režiséra Jiřího Weisse, který tímto snímkem debutoval na poli celovečerního hraného filmu."

100 letá Republika 1918-2018

UŽ JSTE SE SEZNÁMILI S PŘÍBĚHEM JEDNOHO MĚSTA?

Pokud ne, tak určitě neváhejte. Výstava 100letá Republika. Příběh jednoho města (1948–1992) končí v polovině listopadu!

Ano, výstava 100letá Republika. Příběh jednoho města (1948–1992) skutečně ve své současné podobě končí 17. listopadu. Máte tedy již jen měsíc a půl na to, abyste si ji prohlédli a ponořili se do dějin Přerova druhé půle dvacátého století. Zjistíte nejen, jak zasáhl únorový puč 1948 do života místních obyvatel, kolik lidských příběhů tragicky ovlivnila léta „vlády lidové demokracie“, ale také, jak se dříve Přerované bavili, kde a co nakupovali, po čem byla šaňka a čeho naopak měli nadbytek.

Jelikož jsme nyní položili větší důraz také na děti a jejich život ve společnosti, nebudete

ochuzeni ani o prvky hravosti a dětskou optikou viděného ideálního světa.

Výstava by však měla sloužit nejen ke vzpomínání na zmizelý Přerov a „ztracené mládí“, ale také přivést návštěvníka k zamyšlení, co všechno

tato doba lidem dala a vzala a zda daň za, z dnešního pohledu, bezstarostné žití nebyla přece jen příliš vysoká.

Výstavu je možno navštívit denně mimo pondělí od 8.00 do 17.00 a o víkendech od 9.00 do 17.00.

Listopadovou projekci filmu Zborov doplní výstava o zborovské bitvě a v prosinci očekávejte Hříchy lásky s živým hudebním doprovodem

Na středu 28. listopadu je v rámci cyklu Filmových osmiček připravena projekce filmu **Zborov**, pojednávajícího o bitvě, ve níž naši legionáři poprvé bojovali na východní frontě jako vojenská jednotka. Film byl natočen v osudovém roce 1938 podle námětu legionáře Rudolfa Medka a ačkoli měl být promítán ve výročním roce zborovské bitvy (1917), díky sporům při jeho realizaci došlo k jeho dokončení až o rok později.

Jeho současnou projekci v kině Hvězda doplní výstava mapující jednak samotnou bitvu u Zborova, jednak životní osudy dvou významných přerovských legionářů - Jana Gayera

a Miloše Suma.

Autory a odbornými garanty výstavy jsou přerovští historikové Jiří Lapáček a Petr Sehnálek. Kinu Hvězda ji zapůjčila Jednota Československé obce legionářské v Přerově „Jana Gayera“.

Posledním snímkem z osmičkového cyklu bude 15. prosince promítaný němý film **Hříchy lásky** z roku 1929 režiséra Karla Lamače.

Projekce bude podpořena živým hudebním doprovodem elektronické hudby v podání Martina Ožvolda a Jana Kratochvíla z dua DVA.

Oba prezentované snímky (listopadový Zborov i prosincové Hříchy lásky) budou promítány od 19.00.

Zpravodaj Muzea Komenského v Přerově s přílohou Ohlasy 100leté Republiky Vám vždy a v dostatečném množství zajistí

PetKafé

Kavárna s workshopovou místností
Jiráskova 10, Přerov

Zvítězí Ježíšek nad Dědou Mrázem?

Ačkoli jsme dříve předestřeli, že právě probíhající výstava 100letá Republika. Příběh jednoho města (1948–1992) v listopadu končí, není to až tak úplně pravda.

Sice už ji neuvidíte v tomto původním provedení, ale přesto nebude zrušena. Na poslední měsíc našeho narozeninového roku 2018 jsme si také pro Vás, milí návštěvníci, připravili malý dárek.

I v měsíci prosinci budete moci výstavu navštívit, ale již oděnou do zimního hávu. Zkrátka, oblečeme kabáty a čepice, pískoviště vyměníme za sněhuláky, jízdní kola za lyže a do výloh obchodů se pomalu vloudí duch Vánoc.

Tímto Vás zveme k jedinečné příležitosti projít se předvánočním časem v dobách minulých, začíst se do kuchařek plných vánočního cukroví, přemýšlet čím z vystaveného zboží byste obdarovali své blízké a kdože vám letos ty dárky vlastně přinese. Bude to Ježíšek nebo přece jen nakonec zvítězí Děda Mráz?

Legenda o panelovém městě

Poslední přednáška letošního tematického cyklu se i přes poněkud pohádkové znějící název bude držet faktů a v úterý 4. prosince nás zavede do období 40. až 80. let 20. století, kdy došlo k výrazné proměně někdejší tváře města a Přerov se vyvinul do podoby, jíž známe dodnes.

Historik muzea Mgr. Petr Sehnálek připomene rozsah stavební hospodářské výstavby, zhodnotí, do jaké míry byl tehdejší vývoj rovnoměrný, nastíní, které změny se nakonec promítly spíše negativně, či připomene místní stavby tehdy významných architektů.

Přednáška bude doplněna bohatou obrazovou dokumentací. Sejdeme se tradičně v 17.00 v prostorách Rytířského sálu Korvínského domu.

Nejen tyto, ale desítky dalších fotografií nabízí obě výstavy **100letá Republika. Průběh jednoho města**. Nyní také ve stejnojmenné publikaci Petra Schnálka. K dostání od 29. října v pokladně muzea a v dalších vybraných podnikcích.

Obchod byl od nepaměti důležitou součástí života. V době první republiky v Přerově probíhaly dvakrát týdně pravidelné trhy, mimo jiné i na Horním náměstí.

V 50. letech byl obchod znárodněn, což spolu s nepružným plánovaným hospodářstvím přinášelo zákazníkům obtíže se sháněním nedostatkového zboží. Na snímku dobře zásobená prodejna průmyslového zboží.

Novým obchodním střediskem se roku 1976 stal dům služeb (později přezdívaný „U zubra“) na sídlišti Štřava III, kde se nacházelo 15 prodejen a provozoven služeb.

Podnikání v obchodu patřilo mezi nejrozšířenější druhy živností. Úspěšnou v tomto oboru byla např. obchodnice obuví Marie Andrášková, provozující prodejnu v pasáži.

Kvalitativní změnou v organizaci maloobchodu se od 50. let stalo zavádění samoobslužných prodejen, které v některých oblastech postupně nahradily klasický pultový prodej

NÁŠ ZÁKAZNÍK, NÁŠ PÁN!

Rozsáhlá výstavba panelových sídlišť 70. let sebou přinesla budování nových objektů „občanské vybavenosti“, mezi něž patřily i prodejny, jako např. samoobsluha na Kopaninách.

KALENDÁRIUM

neboli

CO VÁS MŮŽE ZAJÍMAT...

6. 10. **Ptačí festival Nesyt.** Procházka soustavou rybníků a přilehlým lužním lesem s pozorováním živočichů, ukázka kroužkování. Sraz v 8.15 před hospodou U čápa v Záhlinicích.

9. 10. od 17.00 přednáška Mgr. Petr Jiráka **Kapitoly z násilné kolektivizace Přerovska** k projektu 100letá Republika. Vstupné 10 Kč. Korvínský dům.

12. 10. od 16.00 výtvarná dílna **Vitrážování – jeřabiny.** Je třeba se objednat na 581 219 910 kl.12 či mailu kosturova@prerovmuzeum.cz. Vstupné 400 Kč. ORNIS.

13. 10. od 14.00 workshop **Laskavá koupelna: výroba sprchového gelu, zubní pasty a mýdla** doplněný vyprávěním Alex z Tiny Life Olomouc o životě bez chemie. Vstupné 200 Kč. Objednávky na 581 219 910 kl.12 nebo mailu kosturova@prerovmuzeum.cz. ORNIS.

19. 10. od 19.00 **Koncert Klasického dechového tria** (J. Šlégl – klarinet, B. Šlégl – klarinet, D. Urban – fagot). Vstupné dobrovolné. Slavnostní zámecká síň města Přerova.

19. 10. **Den stromů.** Oslava stromů procházkou mezi nimi s trochou ponaučení. Akce pro ZŠ, MŠ i veřejnost – několik zastavení s úkoly, hrami a kvízy, prohlídka zajímavých stromů v parku Michalov. Přihlášky v ORNIS nebo BIOS. Akce zdarma. Více na www.ornis.cz.

28.10. od 16.00 **slavnostní křest publikace 100letá Republika. Příběh jednoho města (1918-1992).** Celodenní vstup do výstavy 100letá Republika zdarma. Přerovský zámek.

1. 11. od 17.00 vernisáž výstavy **Příběhy z praveku (S trochou fantazie a vědeckých poznatků).** Slavnostní zámecká síň města Přerova.

2. 11. od 9.00 **Mladý zahrádkář.** Okresní kolo zahradnické vědomostní soutěže pro děti. Více na www.ornis.cz. ORNIS.

8. 11. od 16.30 **Odpoledne u krmítka.** ORNIS.

8. 11. od 17.00 archeologická přednáška **Dáma z výšinného hradiska v Hlinsku.** Prezentace výsledků archeologicko antropologického výzkumu L. Šebely, M. Nývtové Fišákové, V. Kuželky, L. Baláka a A. Drechslera. Vstupné 10 Kč. Slavnostní zámecká síň města Přerova.

10. 11. 9.00–12.00 **SWAP – výměna oblečení a vyprávění o pomalé módě s Lucií Poubovou.** Od 13.00 dílna ekoporadny – výroba RELU tašky. Vstupné 400 Kč. ORNIS.

13. 11. od 17.00 přednáška Prof. PhDr. Pavla Flosse **Přerovský rok 1968** k projektu 100letá Republika. Vstupné 10 Kč. Korvínský dům.

22. 11. 16.00–20.00 Výtvarná dílna na téma **Černý drát – výroba košíku s keramickým dnem.** Vstupné 350 Kč. ORNIS.

2. 12. od 16.30 vernisáž výstavy **Vánoce na zámku.** Slavnostní zámecká síň města Přerova.

4. 12. od 17.00 přednáška Mgr. Petra Sehnálka **Legenda o panelovém městě** k projektu 100letá Republika. Vstupné 10 Kč. Korvínský dům.

7. 12. od 16.00 výtvarná dílna **Plstění.** ORNIS.

8. 12. od 8.00 do 17.00 bylinková dílna ekoporadny – **Výroba vánočních dárků z bylinek.** ORNIS.

16. 12. od 14.00 do 18.00 **Vánoční strom pro plectvo.** ORNIS.

ZPRAVODAJ MUZEJA KOMENSKÉHO V PŘEROVĚ ŘÍJEN-PROSINEC 2018

Texty: Lada Galová, Josef Chytil, Andrea Kopečková, Jana Kosturová, Šárka Krákorová Pajůrková, Lubor Maloň, Svatava Měrková, Romana Nitková, Petr Sehnálek, Kristina Sehnálková, Zdeněk Schenk a Jana Třtiková

Foto: archiv Muzea Komenského v Přerově, Národní filmový archiv, sbírky SOKA Přerov a archiv Vladimíra Mikešky

Redakce a grafická úprava: Kristina Sehnálková

Vydalo Muzeum Komenského v Přerově, p.o., Horní nám. 7/7, 750 02 Přerov I – Město, Přerov IČO: 00097969.

Zaregistrováno Ministerstvem kultury ČR pod zn. MK ČR E21496.

Příští číslo vyjde 7. ledna 2019

V rámci akcí pořádaných Muzeem Komenského v Přerově, p.o., budou pořizovány obrazové a zvukové záznamy za účelem prezentace organizátora akce. Muzeum Komenského v Přerově, p.o., nenese odpovědnost za záznamy pořízené a zveřejněné jinými subjekty.

http://www.prerovmuzeum.cz/img/muzeum/GDPR/2018_05_Informace_o_zpracovani_osobnich_udaju_web.pdf

Muzeum Komenského v Přerově je zřízeno a financováno Olomouckým krajem.

